

Academiautbyte till Irland våren 2011 genom Sveriges Vägledarförening

Med stor förväntan åkte jag till Irland för att ta del av andra studie- och yrkesvägledares vardag runt om i Europa och för att jobbskugga på arbetsplatser i Dublin och dess närhet. För att dela med mig av mina upplevelser skriver jag ner några rader.

Definition of Guidance

“Guidance facilitates people throughout their lives to manage their own educational, training, occupational, personal, social and life choices so that they reach their full potential and contribute to the development of a better society”

National GuidanceForum 2007

Dag 1

Besök på Department of Education and Skills

Efter en kort resa med spårvagn och till fots, samlades vi vägledare från Finland, Italien, Frankrike, Spanien, Norge och Sverige i departementets trevliga lokaler mitt i centrala Dublin. Vi fick presentera oss för varandra och fick information från personal anställda vid National Center for Guidance in Education, NCGE. De berättade om det irländska skolsystemet och det irländska vägledningssystemet samt om NCGE. Dessutom redovisade vi våra egna system runt om i Europa. Att ta del av så mycket information på engelska och dessutom informera kring våra egna verksamheter, när det gäller alla skolformer samt Arbetsförmedling och Socialtjänst, var en tuff utmaning. Irlands benämningar på elevers olika steg i utbildningssystemet med termer som levels, certificates, primaryschool, compulsory, highschool o s v, var inte lätta att förstå. Denna dag var bara början av möten där vi blev oerhört väl mottagna. Intresset för att möta vägledare och dela med sig, samt ta del av hur vi arbetar inom övriga Europa, är enormt stort.

De olika stegen i Irländska skolsystemet

Dag 2

Besök till Adult Education Guidance Service i Dun Laoghahire. Vi åkte spårvagn och pendeltåg till denna mindre ort söder om Dublin, vilken ligger vackert utmed kusten. Vid Servicecentret erbjöds vägledning och utbildning i steg 2. Jag anar att det motsvarar vår grundskola samt en liten bit in på gymnasial nivå. Vi hade ett intensivt utbyte

- Information om verksamheterna vid centret
- Vi deltog vid en informationsträff för vuxna motsvarande vårt SÄRVUX
- Utbyte kring fördelar och nackdelar från verksamheter inom skolvärlden respektive det sociala nätverk vid låg utbildning/arbetslöshet som finns för medborgarna i Irland, Italien, Sverige och Norge
- Utbyte kring hur vi använder oss av ny IT i vägledning och utbildning
- Information om relevant fortbildning för SYV som finns på nätet

Vilket otroligt bra vägledningscentrum/vuxenutbildning detta var! Vi blev i förväg informerade om att de arbetade mycket bra med vuxna i Dun Laoghahire. Det kan tänkas att det beror på att en stor del av de boende i området tillhör medelklass samt överklass. I Irland uppfattar jag det som att dessa uttryck används dagligen och även i material som finns kring verksamheten för vuxna. Betäckningar som Homeless (hemlösa), Drop-Outs (avhoppare från skolan) och Travelingpeople (Romer) användes i syfte att ringa in grupper och utveckla bra vägledning och utbildning för dessa medborgare i syfte att bryta sociala mönster. Under denna dag så klarnade mycket kring Irlands utbildningssystem. Under den första dagen hörde jag mellan raderna att Irlands skolsystem kritiseras. Att det är "ålderdomligt" med fokus på teoretiska kunskaper. Denna dag vidgades vyerna och en rad alternativa utbildningar

påvisades. Som jag tolkar informationen är motsvarande grundskola och gymnasieskola teoretiskt, men det finns alternativ kring utbildning därefter, med bl a yrkesutbildning inom highschools. Något som tog tid för mig att förstå är att ungdomar i 15-årsåldern kan erbjudas ett "friår", fritt från prestationskrav. Året ger individen tid att tänka kring sin framtid, vilken väg han eller hon vill gå. Detta år är inte någon ledig tid, tvärt om. Här finns tid att utforska möjligheter på arbetsmarknaden och vägledning står i fokus. Hela 80 procent av eleverna som går i skolor där detta år erbjuds, gör ett "uppehåll".

Dag 3

I taxi kom vi farande till **Dublin Institute of Technology**, en secondary school, motsvarande vår gymnasieskola, steg 3 om förstår rätt. Vi fick inte ta del av skolan och dess vägledning utan hur vägledningsmetodiken rent generellt fungerar på Irland. Från vårt svenska perspektiv var det inte något nytt, men jag fick ta del av en "snabbgenomgång" av min treåriga utbildning till studie- och yrkesvägledare – den bästa fortbildning jag har deltagit vid!

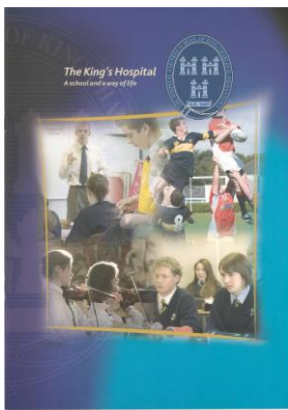
Efter lunch promenerade vi till ett **Youthreach**, en motsvarighet till den svenska gymnasieskolans Individuella program tillsammans med verksamhet som det kommunala informations- och uppföljningsansvaret kan utmynna i. Möjlighet att nå steg 2 finns. Hit ansöker unga vuxna som tidigt blivit utslagna i den nationella skolan. Att besöka detta ställe var omtumlande. Vilka engagerade vuxna det är som jobbar där! När vi kom så var chefen för

centret inte på plats. Vi fick informell information om hur en arbetsdag såg ut av en manlig ”lärare” i matsalen. Efter en rundvandring i de rymliga hemtrevliga lokalerna tog en annan man oss till datasalen. Han berättade vikten av att verkligen tycka om att arbeta med de unga vuxna som inte har det beteende som förväntas i den irländska skolan. Därefter kom chefen, en kvinna som varit tvungen att prioritera deltagarna före oss. När mannen gick applåderade vi alla. Det var första och enda gången under veckan. Vi blev alla påverkade av det han berättade. Chefen presenterade därefter hur verksamheten fungerar och samtliga av oss var berörda av det engagemang som finns och hur bra man kan bygga upp en verksamhet som ska utmytna i anställningsbarhet och välmående för deltagarna. Samtliga mentorer arbetar efter samma koncept. En cirkel med ”tårtbitar” som alla deltagare ska arbeta med. Samtliga ”tårtbitar” ska fyllas med kunskap. I vilket skede är individuellt. Vid detta besök klarnade det kring vilken misär många lever i på Irland. Att det sociala arvet är något som de vid denna verksamhet jobbar för att bryta.

Pleasants Street Youthreach Building

Dag 4

Här uppstod verkligen kulturkrockar! Som första grupp utifrån som fått besöka denna privata skola, tågade vi in vindrufsiga och jeansklädda till **The Kings Hospital**, en skola för barn och ungdomar i åldern runt 12- 19 år, d v s steg två och tre. Efter en halvtimmes bussresa in i landet missade vi att stiga av vid rätt busshållplats, så vi kom fram med taxi med andan i halsen. Vi var varmt välkomna av de båda studie- och yrkesvägledarna och vi visades runt i byggnaderna som låg vackert utmed floden. Hälften av eleverna bodde på skolan som var väl utrustad med bibliotek, vägledningsbibliotek, enorma ytor ute för idrottsverksamhet, gymnastiksal, pool utomhus, simhall inne, traditionella lektionssalar, extra hjälp och lokaler för de som har svårt med inläring, välutbildad skolpersonal, pastor (skolan har en stark koppling till den katolska läran) samt ett kapell för kyrklig verksamhet. Min uppfattning kring det Irländska skolsystemet är att allt handlar om ”The leaving certificate”, en dag med traditionella prov, då allt som blivit inlärt från fyra års ålder ska presenteras skriftligt. Att lära ut inför detta är The Kings Hospitals styrka. Poängen som följer med testresultatet avgör vilket universitet som väntar. Personalen var verkligen stolt över sin arbetsplats och som jag kände, ”utvalda”, att få arbeta vid denna skola. Eleverna bär skoluniform och hierarkin är tydlig. När vi kom gående i korridoren för att inta lunch i samma skolmatsal som eleverna, höjdes en av personalens hand. Eleverna stannade och flyttade sig snabbt bakåt. Här behövde inte ”vuxna” köa. Disciplinen är hård. Vid olydnad och dåligt språkbruk får man inte gå kvar i skolan. När vi från Sverige, Spanien, Italien och Finland undrade om de hade problem kring detta, så var svaret nej. Eleverna känner ett ansvar över sitt lärande. För oss kändes det ofattbart att internateleverna inte fick lämna skolområdet efter klockan 16.30. Att de gick i skolan måndag till lördag och hade gudstjänst varje söndag morgon klockan 10.00, efter frukost och att den enda ”fria” tiden för besök i shoppingcentret en kort promenad från skolan är på lördag eftermiddag. ”- Min hund har större frihet”, sa en av deltagarna efter besöket. Å andra sidan ser skolåret annorlunda ut mot det svenska. Läsåret är indelat på ett annat sätt med fler veckolånga ”lov”, då eleverna inte får bo på skolan. Besöket var verkligen intressant. Speciellt med tanke på vad besöket på Youthreach dagen före gav oss. Tankarna skakar om

mig. Vad är bra och vad är mindre bra? Vad är rätt och vad är fel? Det finns inga svar. Allt beror på...!

Dag 5

Nu var det dags för **erfarenhetsutbyte** då vi deltagare under två av dagarna besökt olika former av skolor med vägledningsfunktioner. Även om alla utom den privata skola jag besökte, drivs av det som motsvarar svenska kommuner, så är de väldigt olika. Några besökte flickskolor där nunnor arbetar. Vissa besökte skolor där eleverna bar skoluniform medan det i andra skolor inte användes. I diskussionerna framkom det att flickorna som bar uniform kände en tillhörighet och tyckte att det var skönt utan killar i skolan. De berättade att de kan koncentrera sig på skolarbetet och de behöver inte göra sig snygga. Å andra sidan frågade ingen eleverna i mixade skolor hur de såg på saken. För oss från de övriga länderna är det normen. Vi kom samtliga överens om att uniform eller ej, könsmixade skolor eller inte, hård disciplin eller ej – allt har både fördelar och nackdelar.

Hela gänget utanför Trinity College

När denna intressanta diskussion avslutades så gick vi över till att få mer **information kring NCGE**. Den svenska översättningen är Nationellt Centrum för Utbildningsvägledning. För att få arbeta som studie- och yrkesvägledare i Irland inom skolan, så krävs det tre års universitetsstudier i ett första steg och därefter en fortbildning på universitetsnivå under två år. Utbildningsbakgrunden mellan oss studie- och yrkesvägledare från de olika EU-länderna skiljer sig åt. Också våra arbetsuppgifter, där allt från daglig undervisning till vägledning liknande den roll kuratorer har i den svenska skolan. NCGE är ett organ i det irländska ministeriet för utbildning och vetenskap. Den viktigaste rollen är att stödja och utveckla vägledning inom alla områden av utbildning och informera anställda vägledare, Utbildnings- och kulturdepartementet samt relevanta organisationer och organ. Med andra ord har de en organisation som arbetar som en spindel i nätet för vägledningsfrågor för barn och ungdomar, vuxna, vägledare som arbetar vid Youthreach och för personer som läser till vägledare på forskningsnivå. NCGE verkar i enlighet med de instruktioner som ministern för utbildning och vetenskap gett till förvaltningskommittén. Nedan tydliggörs NCGE:s arbete:

- Information till ministeriet för utbildning och vetenskap angående vägledning
- Främja och stödja strategier för tillhandahållande av vägledning och rådgivning i samband med det livslånga lärandet
- Utveckling och utvärdering av vägledningsresurser

- Ge stöd till innovativa vägledningsprojekt
- Ge möjligheter till karriärutveckling/fortbildning för vägledare i skolan
- Ge tekniska råd och information kring vägledningsrutiner
- Främja, utveckla och sprida god praxis inom vägledningen
- Informerar kring utvecklingen inom vägledningsfrågor
- Deltar i, och ger stöd till forskning om vägledning och dess behov
- Hanterar Nationella och Europeiska initiativ och projekt
- Arbetar i samråd med berörda myndigheter, organisationer och departement

Tänk om vi hade en liknande organisation i Sverige. Vi fick ta del av olika projekt de arbetar med och man blev lite, lite, lite avundsjuk! Tänk att ha en hemsida som vänder sig till yrkesverksamma studie- och yrkesvägledare i stället som det är i Sverige, då vi får använda oss av en massa kanaler som vi ibland inte känner till. Dessutom känner jag att information som inte är från ett statligt verk, är osäkra källor. Det vore toppen att få verktyg utarbetade som förenklar studie- och yrkesvägledares arbetsdag, så att vi kan fokusera på personer som behöver vägledningsmetodik vi besitter.

En av de anställda vid NCGE arbetar med att ta fram alternativa metoder för vägledning med hjälp av den virtuella världen på nätet. Vi fick själva delta när vi stämde träff med en vägledare från södra Irlands landsbygd. Med hjälp av en personlig ”avatar” kunde vi träffas på en ”ö” som NCGE har köpt i cybervärlden. Vi ställde frågor som vi lika gärna kunde ha ställt i telefon eller via Skype med webbkamera. Jag har lite svårt att ta till mig den virtuella världen som känns som ett TV-spel. Är väl inte där ännu... Detta är en del av ”The next generations learning”. Det är bara att gilla läget och anpassa sig! Min erfarenhet säger att man ligger långt fram med detta i Irland. De flesta skolor som vi vägledare besökte ligger långt fram när det gäller IT och hjälpmedel såsom ”Smartboard”. Den privata skolan hade dock halkat efter något. Samtidigt sa en av vägledarna vid den privata skolan, att om man gick in på ett sjukhus för hundra år sedan och sedan besökte dagens sjukhus så skulle man inte tro sina ögon. Om man däremot jämför en skola för hundra år sedan med en skola idag, så är det sig likt. Där var det så, och säkert i de allra flesta skolor runt om i världen.

Under dagen fick vi även ta del av olika EU-projekt, men efter en arbetsam vecka med tidig morgon och sen kväll, så fastnade inte informationen. Informationsmaterial ligger på mitt skrivbord. Kontaktnät är skapade. När jag får en lugn dag, kan jag fortsätta leta efter möjligheter för invånare i min hemkommun. Tänk om vi hade ett NCGE i Sverige!

Vid de skolor jag besökte har studie- och yrkesvägledare tydliga arbetsbeskrivningar kring vilka områden de ska arbeta med. De gör dem själva utifrån de krav som ställs. Vid den privata skolan fick vi ta del av de uppdaterade dokument, som alltid ska ligga nära till hands för rektor och den motsvarighet till Skolinspektion som vi har i Sverige. Något som jag delar med många studie- och yrkesvägledare är att vi önskar att våra arbetsuppgifter tydliggörs ”uppifrån”. Att det finns en tydligare nationell beskrivning kring studie- och yrkesvägledning inom skolan. En beskrivning som alla inblandade ”förstår”. Irland och även andra Europeiska länder har ett maxantal av elever angivet i respektive ”skollag”. Det kanske inte fokus behöver ligga i Sverige, men många med mig vill lyfta fram funktionen med vägledning så att elever och eventuellt deras föräldrar har kunskap om vad vi gör och hur vi kan medverka till att väl underbyggda val görs inför yrkeskarriären. Jag uppfattade en stor skillnad när det gäller hierarki inom skolan på Irland. Studie- och yrkesvägledarna stod högt i kurs, med bra betalt för arbetsuppgifterna. Å andra sidan uppfattade jag en tydlig respekt för allas uppgifter inom skolvärlden.

Jag har nu försökt sammanställa mina erfarenheter från Academiautbytet på Irland. Det kan tänkas att jag har missförstått en del information, med tanke på att allt utbyte med varandra har skett på engelska. Jag har i vilket fall som helst lyfts enormt och kom tillbaka till min arbetsplats med massor av positiva erfarenheter i min ”ryggsäck”. Erfarenheter som stärker min roll som vägledare i framtiden.

Förutom ”arbete” har Dublins utbud av museum lockat mig. Det nationella museet gav mig kunskap om Irlands historia där ”vi” vikingar har spelat en stor roll. Det arkeologiska museet med Egyptiska mumier samt samlingar av irländsk historia och biblioteket vid Trinity College med ”The Books of Kells” som dragplåster, var intressant. Att gå in i biblioteket var som att stiga in i Stora Tuna kyrka i Borlänge. I stället för en luftig miljö stod höga bokhyllor tätt utmed väggarna, med stegar i olika nivåer som nådde ända upp till taket. Dessa böcker används ännu i dag för att leta information. Det var en kontrast till dagens utbyggda informationsteknik! Vi deltagare besökte även en mycket roande teaterföreställning en av kvällarna. Vi åt middag tillsammans med vår mycket duktiga och omtyckta coordinator från Irland och besökte ett antal Irländska pubar. Inte en eftermiddag eller en kväll, utan så fort tillfälle gavs. Alkoholintaget denna vecka blev aningen högt, men visst ska man ta seden dit man kommer? Nja, kanske inte. Men trevligare miljö än en Irländsk pub, med levande musik, dans och glädje, får man leta efter!

Books of Kells

Charlotta Österberg
Studie- och yrkesvägledare
Academiautbyte våren 2011